

Üniversite Sıralama Sistemleri: Batı Karadeniz Üniversiteleri İçin Analiz Örneği

Yasemin Gültepe¹, Mamykova Zhanl Zhumangaliyevna², Yerbolat Kalaman³

¹Kastamonu Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Kastamonu

yasemingultepe@kastamonu.edu.tr

²Al-Farabi Kazakh National University, Director of the Department of Information Technologies Candidate of Technical Sciences, Kazakh

Zhanl.Mamykova@kaznu.kz

³Kazakh National Technical University After K.I.Satpayev, Institute of Information and Telecommunication Technologies, Kazakh

kalaman@list.ru

Özet: Son yıllarda üniversite sıralamaları, üniversite sayılarının artması ile birlikte üniversitelerin performanslarının ve gelişmelerinin değerlendirilmesinde büyük önem taşımaktadır. Üniversite sıralamalarında akademik değerlendirme için kullanılan yalnızca doğrulanabilir verilere dayalı olarak farklı parametreler ve parametre ağırlıkları, üniversiteler arasında yapılan sıralama sistemleri tarafından belirlenmektedir. Üniversitelerin dünya sıralamalarında hızla yükselmesinin akademisyenlerin, öğrenci adaylarının ve velilerin bu konuya gösterdiği ilginin artmasını sağlamaktadır. Ancak ilgi gören üniversite sıralama sistemleri, gerçek öğrenci tercihlerini yansıtmadıkları, bilimsel üretkenliği yeterince temsil etmediği gibi farklı birçok nedenle eleştirilmektedir. Bu çalışmada, farklı üniversite sıralama sistemleri (Webometrics ve URAP) incelenecektir ve bu sıralama sistemlerinin Batı Karadeniz Üniversiteleri için örneklemesi verilecektir. Son yıllarda ilan edilen Webometrics ve URAP sıralamalarında Türkiye üniversitelerinin dünyanın önde gelen üniversiteleri arasında yer alarak bilimsel ve akademik alandaki toplam başarılarının artırılması amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sıralama sistemi, Üniversite sıralama, Akademik kalite.

Abstract: In recent years, university ranking have gained a greater importance among universities, student's families and industry. Common stakeholders, students and parents may not be aware of the complexity of sorting operations and sorting criteria. They would like to know places located within the university ranking list. The university's academic quality related to university ranking system. In this study, different university ranking systems (Webometrics and URAP) revised. Examples of these university ranking systems are given for universities of the Western Black Sea. Some Turkish universities ranked among the world's top universities according to URAP and Webometrics ranking in recent year. The aim of the study is offer to several options for finding the answers to "how can we improve them?" question.

Keyword: Ranking systems, University rankings, Academic quality.

1. GİRİŞ

Üniversiteler ile ilgili olarak farklı değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu değerlendirmelerin bazılarında, üniversitelerin kıyaslamalı performanslarını inceleyen sistemler kullanılmaktadır. Geniş kapsamlı sıralama sistemleri; evrensel (global), bölgesel (regional) ve ulusal seviyeler olarak çok yönlü olup birbirine bağlanmış geniş alanda kapsamı genişletme ve geliştirme imkanı sunmaktadır. Burada farklı seviye ve alanlarda farklı listeler ortaya çıkmaktadır. Bu çeşitlilik, üniversitelerin; sıralama sistemleri ile uyumlaştırma ve standartlaştırma faaliyetleri ile uyum sürecinde zorluk yaşamalarına sebep olabilir.

Üniversite sıralamalarında akademik değerlendirme için kullanılan sadece doğrulanabilir verilere dayalı olarak farklı parametreler ve parametre ağırlıkları, üniversite sıralama sistemleri tarafından belirlenmektedir. Üniversitelerin dünya sıralamalarında hızla yükselmesinin akademisyenlerin, öğrenci adaylarının ve velilerin bu konuya gösterdiği ilginin artmasını sağlamaktadır. Üniversite sıralaması geleneksel olarak tamamıyla objektif ve kesin olmaz iken kritik kararların alınmasında yardımcı olmak için bir referans olarak kullanılmaktadır. Ancak sıralama sistemleri farklı kriterlere ve sistematlere sahip olduğu için, üniversitelerin sıralamadaki yeri çok farklı olabilmektedir. Bazı üniversiteler, sıralamada geride olsa bile bazı fakülte ve bölümleri güçlü olabilir.

Üniversiteleri sıralayan farklı sıralama sistemleri vardır. Bunlardan birisi, İspanya'da "Ulusal Araştırma Kurumu Siberetik Laboratuvarı" tarafından 2004 yılından itibaren uygulanmakta olan Webometrics¹ (World Universities' ranking on the Web, Dünya Üniversiteler Sıralaması) sıralamasının temel amacı; üniversite web sayfaları ve üniversitelerin içerik olarak web'e katkıları ve sayısal sonuçları karşılaştırılıp bir sıralama oluşturulmasıdır. Ayrıca sıralama sistemi ile dünyadaki bilim insanları karşılıklı bilgi alışverişinde bulunarak bilimsel çalışmaların ölçülmesi ve ayrıca performans ve etki gibi konularda web ortamında üniversitelerin sıralamasının önemli ve yararlı olacağı ileri sürülebilir. Sıralamada kullanılan göstergeler ve kullanılan göstergelerin sayısı çok olunca her bir göstergenin ağırlığını kullanmak gerekmektedir [7].

Türkiye'de son yıllarda hızla artan üniversitelerin webometrics sıralama kriterlerinden bazılarında göre çevrimiçi bilimsel bilgi alışverişine göre yapılandırılması mümkündür. Ayrıca bilgi arayan öğrenci adaylarına ve velilerine yararlı olmayı da hedeflemektedir. Sıralama sistemleri farklı sıralama kriterleri kullandıkları için bu sıralama sonucunda üniversitenin fakültelerinde ve fakültenin bölümlerinde, farklı değerlere ulaşılabilir. Bu nedenle öğrencilerin, ilgilendikleri üniversiteler hakkında

¹ <http://www.webometrics.info/>

bilgi edinebilmeleri için bu raporlardan yararlanmalarında yarar vardır.

Bu çalışmada, sıralama kuruluşları tarafından Batı Karadeniz Üniversiteler Birliği (Abant İzzet Baysal, Bartın, Bilecik Şeyh Edebali, Bülent Ecevit, Düzce, Karabük, Kastamonu, Kocaeli, Sakarya) üniversite sıralamasının karşılaştırılması ve sıralamanın nasıl

iyileştirebileceğine yönelik alternatif metotlar sunulmuştur. Tablo 1’de 2013 yılının yedinci ayında yapılan webometrics Batı Karadeniz Üniversiteler Birliği üniversitelerinin sıralaması görülmektedir.

Ranking	Turkey Rank	World Rank	University	Presence Rank	Impact Rank	Openness Rank	Excellence Rank
1	19	1125	Sakarya University	1418	1646	1503	1287
2	24	1365	Kocaeli University	604	4089	1222	1135
3	46	2020	Bülent Ecevit University	3647	3570	2893	1572
4	49	2065	Abant İzzet Baysal University	6669	3034	2163	1768
5	63	2974	Karabük University	5552	6875	1250	2736
6	74	3811	Düzce University	4425	6066	1288	5203
7	84	5485	Kastamonu University	9373	5858	3028	5203
8	93	6241	Bartın University	7167	8718	3185	5203
9	106	7347	Bilecik University	4202	9623	5904	5203

Tablo 1. Batı Karadeniz Üniversiteler Birliği Üniversitelerinin Webometrics Sıralaması

Bu çalışma genel olarak dört bölümden oluşmaktadır. İkinci bölüm, temel bilgiler bölümüdür. Bu bölümde üniversite sıralamalarının amaçları, materyal ve yöntemleri, ulusal ve evrensel sıralama sistemleri arasındaki farklılıkları göstermek için bazı iyi bilinen evrensel sıralama sistemleri hakkında bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde de üniversite sıralamalarındaki performansın artırılmasına ilişkin öneriler yer almaktadır. Son bölümde ise ileriki çalışmalar hakkında bilgi verilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

2. TEMEL BİLGİLER

2.1. Üniversite Sıralamaların Amaçları

Tartışmalara neden olan iki önemli konu; sıralama sisteminde kullanılan metodolojilerin güvenilirliği ve sıralama sistemlerinin kriterleridir. Güvenilirlik; sıralama sistemleri üniversitelerin kıyaslamalı performansını daha gerçekçi olarak yansıtmadır. Geçerlilik ise, sıralama sistemlerinin kriterlerini en iyi şekilde nasıl gösterildiğini ve değerlendirmede belirlenen kurallara uygun olup olmadığının değerlendirilmesidir [11].

Üniversite sıralama sistemleri, üniversite öğretim elemanların web ortamında yayın yapmalarını özendirme amacıyla hazırlanmaktadır. Ancak şu anki uluslararası sıralama sistemleri esas olarak eğitim öğretimdeki performansı değil de araştırmanın önem taşıdığı görüşünü desteklemektedirler. Türkiye’deki üniversiteler eğitim, araştırma, topluma katkı ve sosyal sorumluluk gibi boyutlarıyla, ölçülebilir ve bireyin kişisel görüşünden bağımsız olan kriterler kullanılarak kapsamlı bir şekilde değerlendirilmelidir [1].

Üniversite sıralama sistemleri; sistem araştırmacılarının ve üniversitedeki yöneticilerin üniversitelerin değişim/yenileşme süreçlerindeki rolleri bakımından tartışılabilir. Sıralama sistemleri, bilimsel alanındaki ulusal ve uluslararası yayınları teşvik etmek amacıyla başlatılmıştır. Böylelikle üniversitelerin bilimsel performanslarının değerlendirmeleri, daha çok internet ortamında açık erişim girişimleri, bazı elektronik

dergilerdeki bilimsel yayınlardan ve diğer akademik malzemelerden elde edilerek yapılmaktadır.

2.2. Materyal ve Yöntem

Çeşitli üniversite sıralama sistemleri bulunmaktadır. Her bir üniversite sıralama sisteminin birbirlerine göre üstünlükleri ve dezavantajları vardır. Sınıflandırma sistemlerinin kapsadığı alanlar ve kullandıkları parametreler birbirinden farklıdır [9]. Bu parametrelerden bazıları şunlardır: Yayın ve atıf sayıları, öğrenci/öğretim üyesi oranı ve uluslararası öğrencilerin yüzdesi, Nobel ve diğer ödüller, yüksek atıf araştırmacı sayısı ve bildiri sayısı, fen ve doğa bilimleri alanındaki makale sayısı, h- indeksi gibi farklı kullandıkları parametreler birbirinden çok farklıdır [9]. Üniversite sıralama sistemi olarak kullanılan bibliometri metodolojisi değişik çalışmalarda tartışılmaktadır [13].

Dünya çapında yapılan üniversite sıralamaları genelde üniversitelerin girdileri, çıktıları ve algılanan değerler kullanılarak yapılmaktadır. Her sıralamada kullanılan ölçütler farklılık göstermektedir. Dünyada yaygın olarak bilinen üniversite sıralama çalışmaları sınırlı sayıdadır [1, 9]:

- THE (www.timeshighereducation.co.uk)
- Webometrics (www.webometrics.info)
- HEEACT (www.heeact.edu.tw)
- Leiden(www.socialsciences.leiden.edu)
- Scimago (www.scimagoir.com)
- ARWU (www.arwu.org)
- URAP² (University Ranking by Academic Performance: www.urapcenter.org)

Yukarıdaki sistemler dünya üniversiteleri arasında en çok kullanılan ve takip edilen sıralama sistemleridir. Takip eden alt bölümlerde ulusal ve uluslararası alanda üniversitelerin kıyaslamalı performanslarını inceleyen iki

² <http://tr.urapcenter.org/2012/>

sıralama sistemi ele alınmıştır: Webometrics ve URAP. Bu sistemler ve kriterleri hakkında detaylı bilgiler sırasıyla verilmiştir.

2.3 Webometrics Sıralaması

Webometrics sıralama sistemi diğer benzer sıralama sistemlerine göre üniversite web sayfaları ve üniversitelerin web'e katkıları nedeniyle daha geniş bir kapsama alanı sunmaktadır. Aynı zamanda genel sıralama sistemleri, üniversite öğretim elemanlarının ve araştırma kurumlarının dünya çapındaki kalitesini de yansıtabilir. Webometrics, genel olarak internet ortamında üniversitelerin faaliyetlerini temsil etmektedir. Üniversitelerin yaptıkları yayınları web tabanlı olarak yayınlamalarını artırmalarını ve internet ortamını daha verimli kullanmalarını teşvik etmektedir [3, 12]. Üniversite sıralama sistemleriyle birlikte kullanılmış pek çok kriter mevcuttur. Bunlar; bağlantılar, boyut, akademik

dosya zenginliği, yayın atf sayısı vs. Webometrics'in kriterleri Tablo 2'de verilmiştir [4]. Webometrics sıralaması yılda iki defa yapılmaktadır. Bu sıralama ortalama her 6 ayda bir değişmektedir. Birçok sıralama iki veri türüne dayanmaktadır. Birincisi üniversiteler tarafından verilen veri türü, diğeri ise uzman kişilerin görüşleri alınarak geliştirilen anketlerden elde edilen veri türleridir fakat genel niteliktedir ve her durumda geçerli olmayabilir. Sıralamada kullanılan göstergeler ve göstergelere verilen ağırlıklar, en başarılı üniversiteleri gösteren bir eğitim sıralaması değildir. Örneğin webometrics, üniversite web sayfaları ve üniversitelerin web'e katkıları analiz edilir ve sayısal sonuçlar karşılaştırılıp bir sıralama oluşturmaktadır. Bu sıralama üniversite sıralaması olarak algılanmamalıdır. Üniversitelerin tanıtılmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca bu amaca yönelik web'i kullanma etkinliğini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Webometrics Göstergeleri	Ağırlık	Kriterler
Bağlantılar(%50)		Web sitesinin içeriği sanal bir referandum içinde değerlendirilmektedir. Diğer alan adlarından(dışarıdan verilen bağlantılardan) üniversite alan adına verilen tekil bağlantılardır.
Boyut (%20)		Büyük arama motorları tarafından indekslenen üniversite web sitesindeki sayfa sayısıdır.
Akademik dosya zenginliği(%15)		Google tarafından indekslenen üniversite web alanında bulunan belirli biçimlerdeki (pdf, ps, docx, pptx, vs.) dosya sayısıdır.
Yayın-atıf(%15)		Google Scholar tarafından üniversite web alanında yayınlanan toplam akademik çalışmaların (atf-yayın) sayısıdır.

Tablo 2. Webometrics Sıralama Göstergeleri(Kriterleri) ve Ağırlıkları

Webometrics'nin iki ayırt edici özelliğinden bahsetmek mümkündür: Sıralamada kişilerin görüşlerine yer verildiği için sıralama tutarlıdır ve veriler sadece genel kullanıma açık kaynaklardan ele alınan dinamik göstergelerden elde edilmektedir.

Webometrics sıralaması bir web sayfasına tıklanma oranı değildir. Arama motoru (Google, vb.) verileri kullanılmaktadır ve belirli sınıflandırmalar sonrası puanlama yapılmaktadır. Arama Motoru Optimizasyonu (SEO), Arama motoru sonuç sayfasında web sitelerinin yüksek seviyede görünürlük ve yüksek sıralama oranı açısından önemlidir [6]. Web site veya sayfalarının arama motorları tarafından daha kolay bulunup indekslenmesi ve arama sonuç sayfalarında üst sıralarda çıkmasını sağlamak amacıyla site veya sayfalarına uygulanan işlemlerdir. SEO, üniversiteler için öncelikli değil, fakat gelecekte olacaktır. Çeşitli uzaktan eğitim uygulamalarına hızla artan talep nedeniyle SEO önemli olabilir.

2.3. URAP(University Ranking by Academic Performance, Akademik Performans Açısından Üniversite Sıralaması)

Ulusal ve uluslararası üniversite sıralama sistemleri, akademik performans değerlendirme kriterlerine ve bilimsel temellere dayalı ölçme için önemlidir. Uluslararası sıralama sistemleri, öğrenci ve araştırmacıların ihtiyaçlarının buluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Üniversitelerin bilgi odaklı küresel rekabet düzeyini arttırmak ve kalitesini belirlemek için ulusal sıralama sistemleri kullanılmalıdır.

Türkiye'de evrensel sistemler tarafından sıralanan üniversitelerin sayısı azdır. Bununla birlikte Türkiye'deki üniversiteleri değerlendirmek için çok boyutlu araştırma yapılmamıştır. Buradaki üniversiteler, araştırma, akademik ve eğitim performanslarına göre sıralanmamaktadır. Türkiye'deki birçok üniversite çoğu zaman ulusal sıralamadaki durumunun farkında değildir. Bu boşluğu doldurabilmek için Türkiye'deki üniversiteleri sıralayabilmek için yeni bir sıralama çalışması olarak URAP geliştirilmiştir [8].

2010 yılından beri, URAP araştırma laboratuvarında URAP-TR ismi altında Türkiye'deki üniversitelerin yıllık sıralamaları yayınlanmaktadır [5]. URAP-TR'nin 9 adet performans göstergesi kullanılmaktadır. URAP-TR sisteminde kullanılan performans göstergeleri; ISI ve Türkiye'deki iki yüksek eğitim yetkileri CHE ve SSPC'den toplanan gösterge verileri ve kurumun araştırma ve eğitim performansını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Üniversitelerimizin performans kriterleri şöyle sıralanabilir: Makale sayısı, her fakülte'deki öğretim üyesine düşen makale sayısı, atf sayısı, her fakülte'deki öğretim üyesi başına düşen atf sayısı, toplam bilimsel yayın sayısı, her fakülte'deki bilimsel yayınların toplam sayısı, Ph.D. öğrencilerinin sayısı, Ph.D. öğrencilerinin oranı ve her fakülte'deki öğrencilerin sayısı.

3. SIRALAMALARDAKİ PERFORMANSIN ARTIRILMASINA İLİŞKİN ÖNERİLER

Üniversite ve programların sıralanması, üniversitelerin bazı bölümlerini diğer bölümlerinden daha ön plana çıkarabildiği bir yapı oluşturabilmektedir. Üniversitede çeşitlilik gösteren yapıların farklı ihtiyaçlarına göre

bölümlerdeki araştırmalar ve ders içerikleri ile eğitim kalitesini artırma, ekonomik özgürlük ile veri kaynakları çoğaldıkça veri hacminin büyümesi ve kullanıcı sayısının artması sıralamadaki performansın artmasına neden olacaktır [2]. Üniversitelerin web performansına göre dünya genelinde sıralamalar yapılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında web sitelerinin üniversiteler için önemi giderek artmaktadır. Bu nedenle üniversitelerin Webometrics sıralamasındaki yerini yükseltmek için bazı çalışmalar yapılabilir.

Bilimsel araştırmalar ve onların doğal sonuçları bilimsel yayınlardır. Bilim ve teknoloji alanında gelişmişliğin temel göstergelerinden biri olan uluslararası bilimsel yayın sayısı her geçen yıl artmaktadır. Bu yayınlara yapılan atıf sayıları önemlidir. Atıf kavramı bilimsel yayınların değerlendirilmesinde önemli bir performans göstergesi olarak belirlemek mümkündür.

Bu çalışmada üniversite sıralamanızı artırmak için dört öneri paylaşılmıştır. Birinci öneri atıf endeksini artırmaktır. Bunun için şunlar yapılmalıdır. a) Fazla sayıda bilimsel disiplinde yayın yapan dergilere çok sayıda çok değişik konularda makale yapılmalıdır. b) Araştırmacıların gerçekleştirdiği bilimsel etkinliklerinin/yayınlarının gerçekleştirilmesi için bilgi daha kolay ulaşılabilir ve kalıcı hale getirilmelidir. c) Araştırma yapabilmek için bilgiye, bilgi kaynaklarına ve bunları bir şekilde hizmete sunabilecek kurumlara gereksinim vardır. Üniversitelerde bu gereksinimin karşılandığı en önemli birim kütüphanelerdir. Üniversite kütüphanelerinin materyalleri (kitap, sürekli yayın, tez, elektronik veritabanları vb.) eğitim öğretilimi desteklemektedir ve araştırmalarda yardımcı olmaktadır. Elektronik kütüphaneler, kütüphanelerin yaygınlaşmasına, evlerimize taşınmasına daha etkin ve yoğun kullanılmasına bir fırsat oluşturmaktadır. Bu nedenle elektronik kaynakların belirlenip erişim sağlanması gibi alanlarda destek olunmalıdır. d) Üniversite web sitesinde akademisyenler kendi yayınlarını yayınlamalıdır. Dünyanın farklı yerlerinden aynı konuda çalışmak isteyenlerden geri bildirim almayı sağlamaktadır. Bununla birlikte öğrenciler için eğitim materyallerinin web teknolojileri aracılığıyla sunulması gerekmektedir. Google scholar gibi arama motorları tarafından sergilenen makale sayısı, atıf sayısı ve diğer akademik çalışmaların sayısı kısaca bilimsel içeriğin artması ve bilgi paylaşımına katkının sağlanması gerekmektedir.

İkinci öneri erişilebilirliği kolay, esnek, işbirliği ve paylaşımına açık olan elektronik kütüphanelere erişim istenmektedir. Üniversite sıralamalarında yüksek yerlerde olan üniversitelerin elektronik kütüphaneleri büyük bir eğitim ve bilimsel bilgi kaynağı sunmaktadır. Bununla birlikte kurumsal arşiv sistemleri de kullanılmaktadır. DSpace, her türlü elektronik belge yüklenebilir ve kolay bir şekilde açık erişim sunan bir kurumsal arşiv sistemidir. Kastamonu Üniversitesi'nde Kurumsal Arşiv Sistemi olarak DSpace kullanılmaktadır. Kastamonu Üniversitesi'nin bilgi birikimini (kitap, makale, tez, raporlar, konferans metinleri, bildiri vb.) bir araya toplayıp elektronik bir arşiv oluşturarak ortak kullanıma sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca bilimsel çalışmaların daha fazla araştırmacı ile buluşmasını sağlamak ve bilim insanlarının geniş kitlelerle buluşmasına yardımcı olmaktadır.

Herkesin katıldığı bilgi paylaşımı yaptığı internetin en geniş kaynak sitesi olan vikipedinin son zamanlarda popülerliği artmıştır. Hazırlanan wikipedia bilgileri önemlidir. Çeşitli kategorilerde web sitesinin (fakülte, bölüm vs.) tasarımı ile ilgili yarışmalar düzenlenebilir. Böylece öğrencilerin üniversitenin, fakültelerin, bölümlerin vs. resmi web sitelerini takip etmeleri sağlanmaktadır.

Daha önceki önerilerde, üniversite web sitesinin arama sonuçlarında üst sıralarda çıkması için orjinal içeriğe sahip olması gerektiği ifade edilmektedir. Ancak, orjinal içerik elbette tek başına yeterli olamamaktadır. Bu nedenle üçüncü öneri olarak; üniversitenin web sitesinin nicelik (sayısal) açısından ve nitelikli (kaliteli) içeriğin ön plana çıkarılması önerilebilir. Üniversite web sayfasının faaliyetleri genellikle üç ana faaliyet alanında toplanmalıdır: Eğitim, bilim ve yenilik. Toplumsal kalitenin yükseltilmesi için kaliteli (doğru, güvenilir ve gerçeği yansıtan) bilgi kullanılması büyük önem taşımaktadır. Üniversite web sitesinin içeriği kendi faaliyetlerinin dışında toplumsal konularda da bilgi vermeli ve destek sağlamalıdır. Farklı dillerde web sayfasını gösterme özelliğinin çok önemli avantajları; ulusal ve uluslararası standartlarda öğrenci kabul etme, projeler üretebilen öğrenciler yetiştirmek ve; öğrencilere ve üniversite personeline her düzeyde işbirliği uygulamaları içinde, teori ve pratiğin birlikteliğinin sergilendiği önemli bir fırsat ortamı oluşturmaktadır.

Öğrenciler, üniversitenin web sayfasında aşağıdaki bölümleri görmek istemektedir:

- Öğrenci izleme sistemleri gibi farklı sistemler web sitelerinde kullanılmaktadır.
- Üniversitede gerçekleştirilen sosyal etkinlikler ve öğrencilerin barınma sorunlarını çözümlemelerine yardımcı olabilmek amacıyla bilgiler bulunmalıdır.
- Üniversite web sitesinde tüm paydaşlar ve mezunlar hakkında bilgiler bulunmalıdır.
- Üniversite web sitesinin temelinde sosyal ağlar gibi olmalıdır.

Üniversitenin Basın-Yayın ve Halkla ilişkiler ofisi, üniversite ile ilgili tüm basın, reklam ve tanıtım çalışmalarının yürütülmesinden sorumludur. Gerek üniversite ve gerekse gündemdeki konular ile ilgili haberler gazetelere ve haber ajanslarına servis edilmelidir. Üniversite ile kamuoyu arasında sağlam bir köprü görevini Basın-Yayın ve Halkla ilişkiler ofisi üstlenmektedir.

Dördüncü öneri, üniversitemiz akademik personelinin kendi yaptıkları kişisel web sayfaları yayımlanmalıdır. Bu sayfalarda herkesin kullanımına açık ve ücretsiz olarak erişimine ve kullanımına olanak sağlayan her türlü ders materyalleri ve her türlü bilimsel çalışmaların internet ortamına aktarılmalıdır. Üniversiteler sıralamasında internet ortamında paylaşılan bilimsel çalışmalar ve etkinlikler değerlendirmeye alınmaktadır. Kişisel web sayfalarının güncel olarak yayımlanması gelişmekte olan üniversitelerin lehine olan bir çalışmadır. Ayrıca kişisel web sayfalarının öğrenciler tarafından eğitim amaçlı çekici hale getirmek için kendi bölümlerindeki ders konuları hakkında forumlar, genel tartışma duvarları kısaca bilgi paylaşımını gerçekleştirebilecekleri ortamın oluşturulmasına teşvik edilmelidir.

2012 yılında Hsieh vd. çalışmasında dünya üniversiteler sıralamasının iyileştirilmesi için bulut servisi önerilmiştir [10]. İnternette otomatik olarak webometrics ölçümleri için web madenciliği teknikleri kullanılmıştır. Önerilen sistem; farklı bakış açılarından kriterlerin gözlemlenmesi ve kriter puanlamasını iyileştirmek için etkili yaklaşımlar benimsemeye web sitesi yöneticilerinin işlerini kolaylaştırmaktadır.

Üniversitelerin web performansı web kullanıcıları açısından önemlidir. Web kullanıcılarının bilgisayar okuryazarlığı kötü ise kişisel sayfalarının oluşturulması için özel hizmet oluşturulması gerekmektedir. Herhangi bir çaba gerektirmeden hali hazırda var olan verilerin gösterilebilmesi için bir web sitesinde olması gereken dinamik eklentiler geliştirilmelidir.

Web sitesi trafiğini kontrol etmek için belirli sürelerde raporların düzenlenmesi gerekmektedir. Google Analytics'teki SEO raporları üniversitelerin web sitesi ile ilgili Google Web Arama performansı verilerini sunmaktadır. Bu veriler kullanılarak web sitesine gelen ziyaretçilerin sayısını artırma yönündeki çalışmalara öncelik verilebilir.

4. SONUÇLAR

Bu çalışmada webometrics ölçütleri ele alınarak Webometrics üniversiteler sıralamasındaki yerlerini yükseltmek için yapılması gereken araştırmalar ele alınmıştır. Üniversite sıralama sistemlerinin kullanım amacı, üniversitelerin kalitesinin artırılmasına yönelik olarak üniversitelere yol gösteren rehber araçlar sağlamaktır. Batı Karadeniz Üniversiteleri açısından Webometrics ve URAP sistemlerine başvurarak bu değerlendirmede yer alması önem arz etmektedir. Daha iyi sistemlerin kullanılması Türk üniversitelerin sıralanmasının yapılmasını ve üniversitelerin gelişmesini hızlandırarak ülkemizin kalkınmasına önemli katkılarda bulunur. Bu nedenle ulusal sıralama sistemlerinin kullanılması tavsiye edilmektedir.

Uzun yıllardan itibaren üniversiteleri değerlendirme ve sıralama işlemleri giderek artmaktadır. Ancak, bu ölçütler, hem metodolojileri hem de gerçek öğrenci tercihlerini yansıtmadıkları gerekçesiyle sıkça eleştirilmektedir. Sıralamada kullanılan göstergeler ve göstergelere verilen ağırlıklar, en başarılı üniversiteleri gösteren bir eğitim sıralaması değildir. Örneğin webometrics, üniversite web sayfaları ve üniversitelerin web'e katkıları analiz edilir ve sayısal sonuçlar karşılaştırılıp bir sıralama oluşturulmaktadır. Bu sıralama üniversite sıralaması olarak algılanmamalıdır. Üniversitelerin tanıtılmasına katkı sağlamaktır. Ayrıca bu amaca yönelik web'i kullanma etkinliğini ölçmeyi amaçlamaktadır.

KAYNAKÇA

- [1] Alaşehir, O., Ömrüuzun, F. and Baykal, N., "Üniversite Sıralama Sistemlerinin Anlattıkları ve Türkiye İçin Yeni Bir Sıralama Sistemi Gereksinimi", Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni yönelişler ve Sorunlar, 27-29 Mayıs, İstanbul, 2. Cilt, Bölüm IX, pp. 1003-1009, 2011.
- [2] Rouse, W.B. and Garcia, D., "Moving Up in the Rankings Creating and Sustaining a World-Class

- Research University", Information Knowledge Systems Management 4 (2004), pp. 139-147.
- [3] Aguillo, I. F., Ortega, J. L., and Fernández, M., "Webometric Ranking of World Universities: Introduction, Methodology, and Future Developments", Higher Education in Europe, 33(2-3), pp. 233-244, 2008.
- [4] Koç, M. and Yılmaz, E., "Webometric ve Arwu Tarafından Yapılan Üniversite Sıralamalarındaki Performansın Artırılmasına Yönelik Akademisyen Görüşleri", SDÜ Uluslararası Teknolojik Bilimler Dergisi, 2(3), pp. 17-30.
- [5] Alaşehir, O. and Ömrüuzun, F., "A New "Global Ranking System": URAP-TR", Seventh International Conference on Webometrics, Informatics and Scientometrics and Twelfth COLLNET Meeting, 2011.
- [6] Kurniawan, F.B. and Sanjaya, R., "Search Engine Optimization (SEO) Implementation for Educational Purpose", The Third International Congress on Interdisciplinary Research and Development, Thailand, 30-31 May 2013.
- [7] Al-Najjar, S., University Rankings – New Method, The international journal of social sciences, 2012, Vol. 5, no. 1.
- [8] Ömrüuzun, F., and Alaşehir O., "URAP - University Ranking by Academic Performance", IREG Forum: National University Rankings on the Rise, 2011.
- [9] AL-Juboori, A.F.M.A., Na, Y. and Ko, F., "University Ranking and Evaluation: Trend and Existing Approaches", The 2nd International Conference on Next Generation Information Technology, Print ISBN: 978-1-4577-0266-2, pp. 137-142, 2011.
- [10] Hsieh, S.M., Lo, S.A., Hsu, C.C. and Lin, W.C., "Novel Cloud Service for Improving World Universities Ranking", Ninth International Conference on Information Technology-New Generations, 2012.
- [11] Huang, M.H., "A Comparison of Three Major Academic Rankings for World Universities: From a Research Evaluation Perspective", Journal of Library and Information Studies, Vol. 9, Issue 1, pp.1-25, 2011.
- [12] Wang, C.Z., "Evaluating Demographic Websites: Toward Webometric Criteria", Journal of Library and Information Science, Vol.31 (2), pp. 52-61, 2005.
- [13] van Raan, A.F.J. Fatal Attraction: Conceptual and methodological problems in the ranking of universities by bibliometric methods. Scientometrics 62(1), 133-143, 2005.